

Dorinio ugdymo Bendrųjų programų projektų atnaujinimo aktualijos

2021-05-10

Pradinio ir pagrindinio ugdymo dorinio ugdymo bendrųjų programų rengėjai

- Etika: prof. Jūratė Rubavičienė (Baranova), dr. Sigita Šilingaitė, dr. Lina Vidauskytė, dr. Andrius Sprindžiūnas, Rasa Aškinytė
- Romos katalikų tikyba: dr. s. Danguolė Gervytė, Danutė Kratukienė, Vilma Balandienė, Raimonda Kuklienė, s. Inga Rukaitė, s. Raminta Rudinskaitė
- Ortodoksų (stačiatikių) tikyba: doc. dr. Sergejus Neifachas
- Evangelikų liuteronų tikyba: kun. Karolis Skausmenis
- Evangelikų reformatų tikyba: Rasa Mardosaitė
- Karaimų tikyba: dr. Karina Firkavičiūtė
- Judėjų tikyba: Dr. Ruth Reches, Algis Davidavičius
- Musulmonų sunitų tikyba: Muftijus Romas Jakubauskas

2020 lapkritis

Parengti **pradiniai** pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų **projektai**

2019 lapkritis

Patvirtintos **Bendrųjų** programų atnaujinimo gairės

2021 kovas

Pakoreguoti pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų **projektai**

2021 liepa

Pakoreguoti pradinio ir pagrindinio ugdymo ir parengti pirmieji vidurinio ugdymo bendrųjų programų **projektai**

Nuo 2021 spalio

Atnaujintų bendrųjų programų **elementų išbandymas** mokyklose

2022 liepa

Patvirtintos atnaujintos bendrosios **programos**

Nuo 2023 rugsėjo

Etapiškai pradedamos įgyvendinti atnaujintos bendrosios **programos**

Etikos dalyko bendrosios ugdymo programos atnaujinimo ypatybės

- Temos suformuotos kaip klausimai, akcentuojama klausimų kėlimo, įvairių mus supančių fenomenų svarstymo, diskutavimo svarba. Filosofiniai klausimai - ką man visa tai reiškia?
- Pasiekimų sritys išliko tos pačios, tačiau atnaujinti visi pasiekimai. Daug dėmesio skirta virtualumo problematikai (saugus elgesys virtualioje erdvėje, bendravimo virtualioje erdvėje etika ir pan.), pasiekimai A4, B4, C4, D4.
- Daug dėmesio skiriama refleksijos įgūdžiams stiprinti, savistabai, savęs pažinimo ugdymui, savarankiško kritinio bei kūrybinio mąstymo puoselėjimui (*Rūpestis dėl savęs ir kitų*).
- Programos projekte kreipiamas dėmesys ne tik į santykio su savimi bei kitais suvokimą ir ugdymą, bet ir į santykį su gamta, supančia aplinka, keliami ekologiniai klausimai, akcentuojamas praktinių įgūdžių ugdymas (šiukšlių rūšiavimas, tvarumas, mažesnis vartojimas ir pan.)
- Atsižvelgta į gautus pasiūlymus.

Mokytojų apklausos rezultatai

Jei jau išbandėte naują programą, įvardinkite, kuriame klasių koncentre?

- daugiausiai išbandžiusių 5-6 ir 9-10 klasių grupėse

Įvardinkite 2-3 ryškiausius etikos programos atnaujinimo aspektus:

- virtuali tikrovė, savęs suvokimas, santykis su kitu, bendruomenės veikseną, ekologinių problemų raiška virtualybėje
- pateiktas aiškus kompetencijų ugdymo dalyko turiniu modelis
- aktualesnis mokymo turinys
- medijų raštingumas

Įvardinkite, kokios pagalbos labiausiai reikia (reikėtų) pradedant dirbti pagal atnaujintą etikos programą:

- vadovėliai
- skaitmeninės priemonės
- metodinės rekomendacijos

Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

5 klasė. Tema: Mano jausmai (Saviugdos ir savisaugos mokymosi turinys)

Mėnuo (Rugsėjis)	Savaitės tema	Probleminis klausimas	Raktinė sąvoka	Kūrybiniai, projektiniai darbai
1 savaitė	Mano jausmai	Ar gerai pažįstu savo jausmus?	Unikalumas, jausmas, protas	Savirefleksija, gilinimas į save; rašytinis apibendrinimas
2 savaitė	Kantrybė	Ar esu kantrus?	Kantrybė, nekantrumas	Savirefleksija, gilinimas į save; rašytinis apibendrinimas
3 savaitė	Aš gražus (?)	Kas yra grožis?	Vidinis ir išorinis grožis	Savirefleksija, diskusija; rašytinis apibendrinimas
4 savaitė	Mano jausmai ir virtualybė	Ar lengva demonstruoti jausmų įvairovę virtualybėje?	Socialinės platformos, jausmas, komunikacija	Dažniausiai naudojamų emotikonų susumavimas ir aptarimas; mėnesio tema užbaigiama raštu apibendrinus savaitines refleksijas ir diskusijų rezultatus.

Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas

- Per dalyko pamoką reikia ugdyti sakytinės ir rašytinės kalbos gebėjimus. Tam pasitelkiamas pokalbis (diskusija) ir įvairūs (nebūtinai didelės apimties) rašto darbai.
- Etikos pamokoje labai daug kasdienio gyvenimo pavyzdžių, kurie paprastai sulaukia įvardijimo/apibūdinimo kasdiene kalba. Pamokų metu rekomenduojama stengtis pakelti kalbos lygį į aukštesnį (apibendrinimas, taisyklingas įvardijimas, raiškus minties išreiškimas ir užbaigimas, loginė jungtis ir išvada). Geriau pasakyti mažiau, bet taisyklinga, švaria kalba. Siūloma pasinaudoti poetų/rašytojų ir filosofų tekstų ištraukomis, kurios padėtų auginti kalbinį lygmenį mokiniui. Sąvokos nėra prioritetas, nes etikoje, kaip filosofinėje disciplinoje, galima bet kokią kalbos žodį paversti sąvoka. Šitą virsmą sąvoka būtina trumpai mokiniams paaiškinti, priminti įvairiose situacijose ir skatinti šitokio „sąvokyno“ kūrimą.
- Mokiniai, kuriems kyla gimtosios kalbos vartojimo sunkumų, gali būti pradžioje skatinami palyginti žodžių reikšmes (su mokytojo pagalba ir be jo), padrąsinti kalbėti net ir klystant; jiems galima parengti papildomą užduotį, kurią atlikdamas mokinyss jaustųsi stipriau – pvz., vertimas ir pan. Skirtingų kalbų ir jų atveriamo pasaulio supratimo filosofinių įžvalgų galima surasti originaliame filosofo Antano Maceinos veikale „Daiktas ir Žodis“ (V., aidai, 1998)
- Mokiniams iš pažeidžiamų grupių siūloma taip pat skirti daugiau dėmesio kalbiniu aspektu – pasiūlyti pasvarstyti kodėl vienas ar kitas žodis netinkamas ar pan. skatinti mokinį tapti jautresniu kalbai, nes ir dalyko turinyje yra nemažai dėmesio skirta suvokti žodžio ir vaizdo reikšmę etinėse situacijose. Tokia kalbos objektyvacija padeda ugdytis kalbinius gebėjimus.

Užduoties pavyzdys (7 klasė)

Dialoginio bendravimo mokymosi turinys. B2 Kitas kaip artimas: Kodėl svarbu būti empatišku esančiam šalia?

Perskaitykite prancūzų poeto Charlio Baudelaire'o eilėraštį proza „Senutės neviltis“

Maža sena raukšlėta senutė jautėsi pralinksmedėjusi, regėdama tą dailų kūdikį, kuriuo kiekvienas džiaugėsi, kuriam visi norėjo patikti; tą gražų padarą, tokį trapų kaip ir ji, maža senutė, tokį pat bedantį ir beplaukį kaip jiniai. Ir ji prisistino prie jo, norėdama šypsniais ir maloniomis veido išraiškomis jam įsiteikti. Bet vaikas išsigandęs gynėsi nuo perkaršusios geraširdės moteriškos mylavimų, savo kiauksėjimu užliedamas visą namą. Tada geroji senutė pasitraukė į savo amžiną vienatvę ir verkė kamputyje sakydama: „Deja, mums, senoms nelaimingoms patelėms, amžius patikti net ir nekaltiems jau praėjęs; mes ir mažiems vaikas, kuriuos norime mylėti, tesukeliame šiurpą. (Ch. Baudelaire, Paryžiaus splinas. V. Baltos lankos, 1995, p.13)

Rengiantis šiai temai siūloma mokiniams pasinaudoti virtualiomis technologijomis ir pasendinti savo fotonuotrauką. Žvelgiant į savo pasendintą veidą, siūloma diskutuoti senatvės tema, įsijautimo į seno žmogaus būseną, ypač atsižvelgiant į tai, kaip ji aprašyta eilėraštyje.

Pasiekimų lygių pavyzdys

B2.1 Suvokia jautrumo artimam žmogui svarbą. Mokosi užjausti ir empatiškai reaguoti.	B2.2 Supranta svarbiausius artimo žmogaus poreikius. Suvokia ir geba artikuliuoti empatiškos atjautos artimajam svarbą ir reikšmę. Pateikia empatiškų poelgių pavyzdžių iš patirties, literatūros arba kino.	B2.3 Išklauso artimus žmones. Mokosi geriau suprasti savo tėvus (globėjus) ir kitus artimus šeimos narius. Pasidalina patirtimi, kaip pavyko įsijausti į jų padėtį, atjausti, išspręsti konfliktus. Suvokia ir geba artikuliuoti empatiškos atjautos artimajam svarbą ir reikšmę. Geba pagrįsti savo įžvalgas pavyzdžiais iš literatūros, kino filmų.	B2.4 Liudija atjautos ir empatijos gebėjimus savo elgesiu, pajėgia jautriai suprasti artimųjų jausmus ir stengiasi jiems padėti. Kūrybiškai interpretuoja gebėjimą empatiškai jausti, dalinasi savo patirtimi ir įžvalgomis su draugais. Kelia klausimus apie atjautą ir artimo meilę, gali pateikti daug pavyzdžių ir patirties, literatūros, kino ir kitų artefaktų.
---	---	--	---

Užduoties pavyzdys 9 klasė

Olafur Eliasson „Ledo laikrodis“

D3. Santykis su pasauliu. Aš – Tai. Aš ir ekologija

Kas nutiktų, jei žmonijos ekologinė savimonė pakiltų į aukštesnį lygį?

- Pažiūrėkite O. Eliasson instaliacijos įvairiuose Europos miestuose nuotraukas, video reportažus, paskaitykite straipsnių analizuojančių šį meno kūrinį.
- Kokią aktualiausią dabarties pasaulio problemą atpažįstate? Kokios emocijos kyla, kokias įžvalgas patiriate stebėdami tirpstantį Arktikos ledą? Kodėl pasirinkta laikrodžio forma?
- Ką jūs (tu) gali padaryti prisidedamas prie šios problemos sprendimo?

Pasiekimų lygių pavyzdys

Aš ir ekologija

D3.1 Supranta klimato kaitos grėsmes ir mokosi ekologiško elgesio taisyklių.	D3.2 Domisi ekologijos ir klimato kaitos problemomis, diskutuoja, įvardija keletą būdų ekologinėms problemoms spręsti. Mokosi laikytis ekologiško gyvenimo principų ir normų.	D3.3 Savarankiškai gilinasi į ekologijos ir klimato kaitos problemas, susipažįsta su mokslo duomenimis ir planetos klimato kaitos prognozėmis, supranta žmogaus moralinę atsakomybę už vartotojiškos veiklos pasekmes. Prisiima konkrečius įsipareigojimus klimato kaitai stabdyti.	D3.4 Supranta ir artikuliuoja aukštesnės ekologinės žmonijos savimonės vertę ir svarbą. Išgyvena gyvą, autentišką tête-à-tête (“veidas į veidą”) santykį su gamta. Naudoja mokslo kalbos ir meninės saviraiškos priemones gamtosauginėms idėjoms skleisti. Geba pasiūlyti konstruktyvių ir kūrybingų ekologinių problemų sprendimo būdų.
---	--	--	---

Katalikų tikybos bendrosios ugdymo programos atnaujinimo ypatybės

SVARBŪS ELEMENTAI:

- Temos išskleidimas formuluojamas klausimo forma
- Pasiekimų sritys atnaujintos remiantis teologine-filosofine metodologine prieiga
- Teminiame išskleidime ugdomas tam tikras kompetencijas lemia pati tema ir mokytojo pasirinkta pedagoginė veikla

Gautos mokytojų reakcijos:

Apie pasiekimų sritis ir pasiekimų raidą

Apie temos išskleidimą per klausimą

Apie pasiekimų lygių išskyrimą, vertinimo kriterijus

PASIEKIMŲ SRITYS

	A	B	C	D	E
ETIKA	Saviugda ir savisauga. <i>Aš–Asmuo</i>	Dialoginis bendravimas. <i>Aš–Tu</i>	Socialiniai santykiai. <i>Aš–Mes</i>	Santykis su pasauliu. <i>Aš– Tai</i>	
KATALIKŲ TIKYBA	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
ORTODOKSŲ TIKYBA	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Moralė/etika arba žmogus ir pasaulis
EVANGELIKŲ REFORMATŲ TIKYBA	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Biblinis dvasingumas ir visuomenė	Žmogus ir pasaulis
EVANGELIKŲ LIUTERONŲ TIKYBA	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
KARAIMŲ TIKYBA	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir liturgija		Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
MUSULMONŲ SUNITŲ TIKYBA	Šventraščio pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	endruomenė ir malda	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
JUDĖJŲ TIKYBA	Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida	Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi	Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas	Santykis su visuomene	Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija

(A) Šventojo Rašto skaitymas ir supratimas	–(A1.) Tyrinėja Biblijos kanono atsiradimą –(A2.) Skaito ir interpretuoja Šventąjį Raštą –(A3.) Nagrinėja Biblijos pasakojimą
(B) Tikėjimo turinio pažinimas	–(B1.) Išplėtoja Jėzaus kaip Atpirkėjo misijos sampratą –(B2.) Paaiškina trejybinio Dievo slėpinį –(B3.) Apibūdina žmogų, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su Juo –(B4.) Apibūdina skirtingas religijas ir jas gerbia
(C) Bažnyčios ir liturgijos pažinimas bei kūrimas	–(C1.) Apibrėžia Bažnyčią kaip Dievo tautą –(C2.) Analizuoja liturgiją, geba joje dalyvauti –(C3.) Įvardija ir apibūdina sakramentus, kaip Dievo malonės ženklus
(D) Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	–(D1.) Analizuoja žmogaus santykio su Dievu dinamiką –(D2.) Aptaria gyvenimo Kristuje būdus ir geba juos pasirinkti –(D3.) Pagrindžia krikščionio pašaukimą šventumui
(E) Asmens ir moralės klausimų nagrinėjimas	–(E1.) Apibrėžia žmogaus gyvybės vertę ir neliečiamumą –(E2.) Pagrindžia kūno šventumo sampratą (kūno teologija) –(E3.) Priima sprendimus atsižvelgdamas į kūrinijos integralumą ir ekologinę etiką –(E4.) Analizuoja ir paaiškina socialinį Bažnyčios mokymą

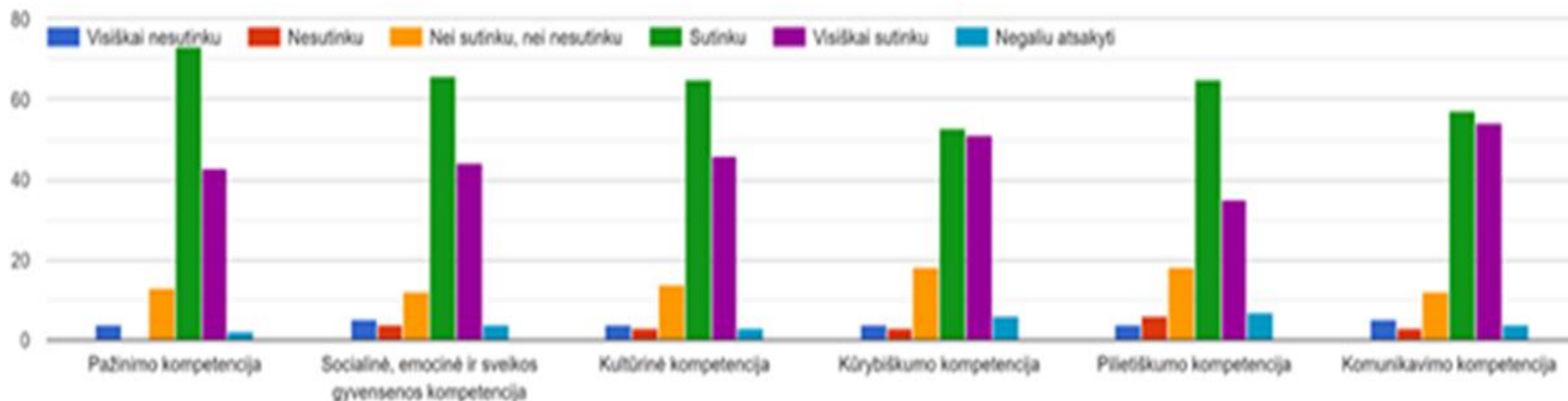
Tikybės mokytojų apklausa (135). Įvardinkite 2-3 ryškiausius KTBP atnaujinimo aspektus.

- Tinkamas dorinio ugdymo pamokų (tikybės) pagrindimas (aiškiai apibrėžta tikybės pamokos pakirtis);
- Mokyti mokinius skirti dėmesio religiniam ir dvasiniam ugdymui. Pritaikyti savo gyvenime.
- Svarbiausias aspektas - įvedami pasiekimų lygiai.
- Labiau susietos su gyvenimu, aktualesnės temos jaunimui

- Mokymosi turinio eiliškumas neaiškus. Rinktis individualiai kaip dirbti?
- Naujas požiūris į mokinių kompetencijų ugdymą. Naujas mokymosi turinio pateikimas naudojant poleminius klausimus.
- Daugiau laisvės mokytojai planuoti ugdomąją veiklą pagal kompetencijas
- Programos turinys daugiau siejamas su tarpdalykinėmis temomis
- Remiamasi patirtiniais dalykais, konkrečiomis žiniomis.
- Didesnis dėmesys Šv. Rašto studijoms, ST ir NT sąsajų paieška, pasiekimų lygiai.
- Nauja prieiga prie programos, pasiekimų lygiai, aiškus turinys

Jvertinkite: KTBP mokymosi turiniu ugdoma...

Jvertinkite: KTBP mokymosi turiniu ugdoma (pasirinkite Jums tinkantį atsakymo variantą)

Turinio apimtys (2)

10 klasė

C1 Bažnyčia vakar ir šiandien.

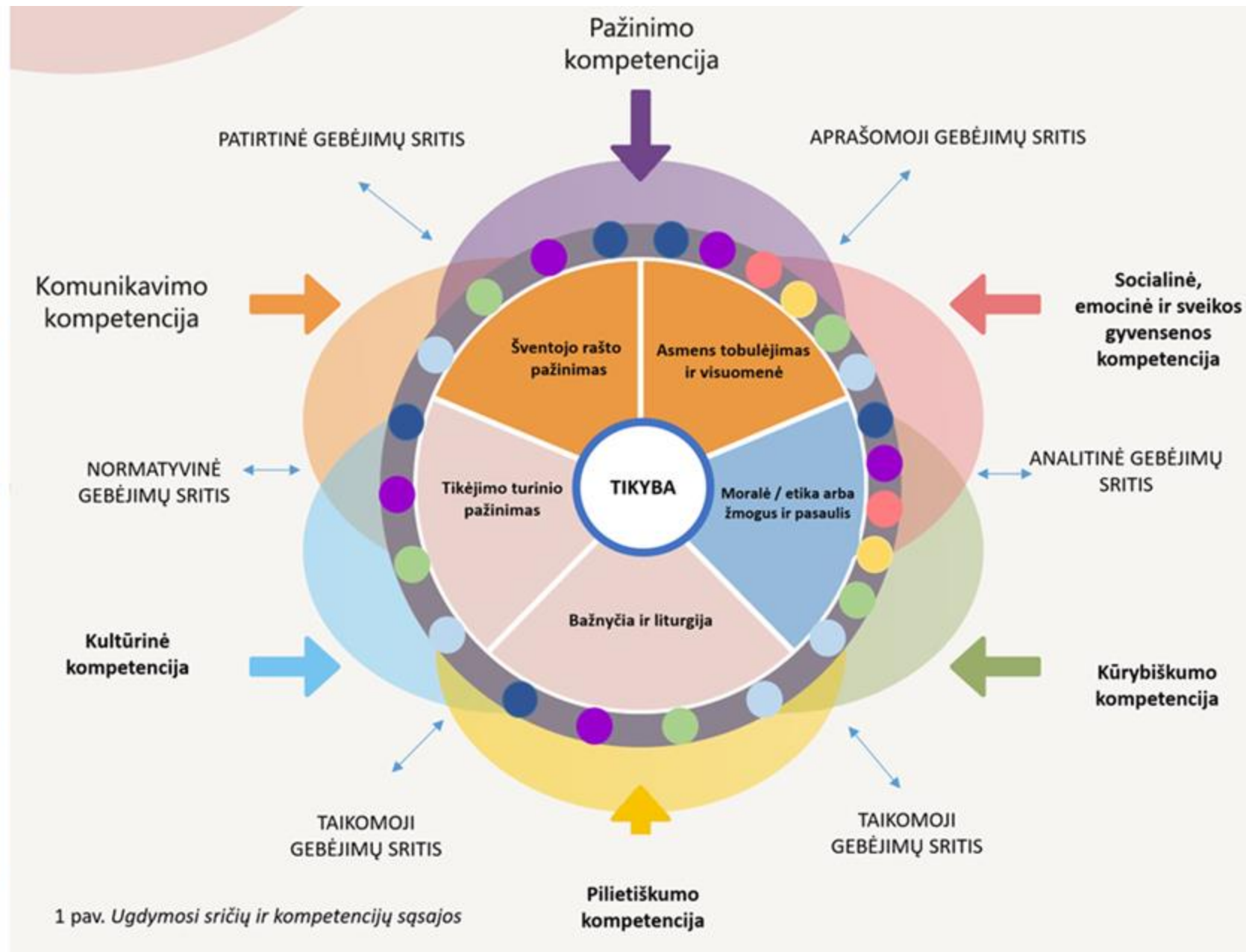
- Ar tikrai lietuviai buvo pakrikštyti prievarta? (Lietuvos krikštas, kryžiuočių karai ir Bažnyčia ir t.t.)
- Ar bažnyčia turtinga? (Kaip suprantame turtą, kaip naudojamas materialusis turtas bažnyčioje)
- Ar visada žmogus yra laisvas tikėti? (Krikščionių persekiojimai, tikėjimo liudijimas, pavyzdžiui, XX a. tikinčiųjų persekiojimai Sovietinėje Lietuvoje, Katalikų Bažnyčios kronika, Komitetas tikinčiųjų teisėms ginti, Eucharistijos bičiuliai, pagrindinis tikėjimo perdavimas. Tikėjimo liudytojai: kun. Juozas Zdebskis, kun. Jonas Lauriūnas SJ, ses. Gema Stanelytė ir t.t.)

Integraciniai ryšiai: pilietiškumo pagrindai, istorija.

Ortodoksų tikybos bendrosios ugdymo programos atnaujinimo ypatybės

- Apibrėžtos pasiekimų sritys bei nustatytos sąsajos su kompetencijų turiniu.
- Pasiekimų sričių turinys formuojamas remiantis kontekstine metodologine prieiga bei teologinės didaktikos gairėmis.
- Apibrėžti tarpdalykiniai integraciniai ryšiai.
- Mokytojai įgalinami savarankiškai modeliuoti ugdymosi turinį, kurti įtraukiančias ugdymosi aplinkas, taikyti pažangias ugdymosi strategijas.
- Auginami mokinių pasiekimai, skatinamas jų savarankiškumas, problemų sprendimas, lavinami mąstymo gebėjimai.

Ortodoksų tikybos ugdymosi sričių ir kompetencijų sąsajos

Ortodoksų tikybos ugdymosi turinio kaitos kryptys

Turinio inovacijos

Kietųjų (akademinių) ir minkštųjų (asmenybinių) gebėjimų dermė
P. Leseman, 2019

Integralus, orientuotas į aktualius fenomenus
(sistemos, reiškiniai ir kt.), o ne į siauras temas turinys

Iš naujo atrandamas „pamestas“ ugdymo turinys (siaurąja prasme, t.y. „ką“)

Ugdymo(si) turinio kaitos kryptys

Kietųjų (akademinių) ir minkštųjų (asmenybinių) gebėjimų ugdymo **disbalanso įveikimas:**

- STEAM gebėjimų ugdymas(is)
- Informatinio mąstymo prielaidos
- Savireguliacijos, vykdomųjų funkcijų, atkaklumo ir kt. ugdymas(is)

Mokinių veikla, orientuota į religinės **aplinkos fenomenų tyrinėjimą**, kaip kontekstą pažinimui ir kūrybai

Vaikų **ugdymąsi paremiančių ir praturtinančių** šiuolaikinių technologijų naudojimas: **reali-virtuali aplinka-papildytoji realybė**

Dorinio ugdymo turinio: **sąvokų, reiškinių, procesų, priemonių apibrėžtis** pedagogui

Ortodoksų tikybos mokytojo raiška pamokoje

Religinio ugdymo pedagogo vaidmens kaita

Nuo tiesioginio vadovavimo prie vaikų **spontanišką, kūrybišką, tyrinėjimais grindžiamą** ugdymąsi skatinančių **situacijų moderavimo**

Nuo tiesioginių nurodymų prie **konteksto kūrimo, provokacijos, iššūkio, dialogo, mąstymo ir kūrybos kartu, refleksijos strategijų** naudojimo

Pedagogo taikomi būdai

Taikomas mokinio iniciatyvas žadinantis ugdymosi kelias:

Sumanyti/domėtis/įsitraukti

Veikti/tyrinėti/kurti

Pajausti/patirti/išbandyti/atrasti

Kelti klausimus/provokuoti

Apmąstyti/diskutuoti/reflektuoti

Veikia **kūrybinės dirbtuvės, tyrinėjimo projektai**, kurie yra atviri mokinio idėjoms, sumanymams, patirčiai, kūrybai

Ugdymosi kontekstų kūrimas padeda išspręsti šias dilemas (Taconis, den Brok, Pilot, 2016):

- orientuoja į mokinio žinojimo kūrimą, o ne į žinių perdavimą-perėmimą;
- sukuria galimybes mokytis visybiškai, kompleksiškai, o ne atliekant dalines užduotis;
- sutelkia dėmesį į mokinio kuriamas asmenines prasmes, o ne pedagogo perduodamas prasmes;
- integruoja realaus gyvenimo ir teologinėmis žiniomis grindžiamas situacijas, kuria neformalią ugdymosi aplinką;
- skatina mokymąsi bendradarbiaujant, o ne tik individualų mokymąsi;
- plėtoja patyriminio mokymosi kultūrą.

B. TIKĖJIMO TURINIO PAŽINIMAS (PASIEKIMŲ SRITIS)**B2. DIEVO SLĖPINIAI IR APREIŠKIMAI ŽMOGUI (PASIEKIMŲ RAIDA)***Papasakoja apie Dievą kaip Tėvą ir Kūrėją***TEMA: Dievas pasaulio Kūrėjas ir Globėjas (2 val.)**Kodėl yra sakoma „pasaulis – Dievo kūrinys“? (Dievas – pasaulio kūrėjas) **(ITRAUKIANTIS MOKYMOSI KONTEKSTAS)**

Ar Dievas ir man patikėjo rūpintis pasauliu? (Žmogus – pasaulio globėjas) (Mokiniai mokosi pažinti Dievo kūriniją (matomo pasaulio objektus / daiktus) per pojūčius: regą, klausą, lytėjimą). Kurkime su vaikais mįslės, tai padės mokiniams matyti pasaulį iš skirtingų pusių. Kūrybinis žaidimas mokinių vaizduotei lavinti: „Aš galiu įsivaizduoti penkis...“ ir reikia apibūdinti penkis objektus / reiškinius, kurie buvo sutverti pasaulyje.

Pasiekimų lygiai	Rekomenduojamos veiklos	Kompetencijų ugdymas	Pasiekimų vertinimas
B2.1 <u>Skiria</u> Dievo ir žmogaus kūrinius.	„Mąstymo žemėlapis“: Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Kokius jo kūrinius žinome, kodėl jais džiaugiamės?	Pažinimo kompetencija ugdoma per Bažnyčios mokymo pasaulio sutvėrimo tema pagrindimą.	B2.1 Pateikia 2-3 pavyzdžius, kurie atspindi Dievo ir žmogaus kūrinių skirtumus.
B2.2 <u>Paaiškina</u> , kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio.	Pokalbis: kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio? Dievas – dailininkas, sodininkas / pasaulis – paveikslas, stebuklingas sodas. Mokiniai skaito Senojo Testamento skaitinį apie Pasaulio sutvėrimą ir ieško atsakymo, kodėl Dievas patikėjo žmogui rūpintis pasauliu.	- Pilietiškumo kompetencija ugdoma per atsakingo elgesio savo aplinkoje formavimą. - Kūrybiškumo kompetencija per „mąstymo žemėlapią“, projekto idėjos / koliažo dizaino kūrimą. - Socialinė-emocinė, sveikos gyvensenos kompetencija ugdoma per švarios aplinkos palaikymo įpročio formavimą, aplinkos ir žmogaus savijautos sąsajų atradimą. - Komunikavimo kompetencija ugdomas per darbą grupėje, koliažo / projekto, „mąstymo žemėlapią“ pristatymą.	B2.2 Savarankiškai įvardija, kad žmogui globoti pasaulį patikėjo Dievas. Įvardija Dievo kūrėjo savybes: išmintingas, slėpiningas, mylintis savo kūriniją.
B3. <u>Apibūdina</u> , kas yra Dievas Kūrėjas.	Kūrybinės dirbtuvės grupėse: sukurti projektą / koliažą, kaip Dievas sutvėrė pasaulį per šešias dienas, tema „Pasaulis – Dievo kūrinys“ ir jį pristatyti klasėje. Kūrybinė diskusija		B2.3-B2.4 Kurdamas koliažą / kūrybinį projektą „Pasaulis – Dievo kūrinys“, įvardija 3-5 būdus, kaip mes galime rūpintis gyvybe (gamta, gyvūnais, miškais bei kitais gamtos objektais).
B4.4 <u>Sukuria</u> ir <u>palygina</u> savo kūrinį su Dievo kūriniais. <u>Įvardija</u> , kad Dievas - gyvybės davėjas.	Sukuria gamtinio pasaulio modelius (STEAM ugdymosi prieiga).		

Evangelikų liuteronų tikybos bendrosios ugdymo programos atnaujinimo ypatybės

- Temų formulavimas ir išskleidimas klausimų forma.

Pvz.: Moralės ir etikos mokymosi turinys

(E1) Analizuoja žmogaus santykį su savimi, kitu žmogumi, Dievu ir pasauliu.

Dėl ko yra svarbu išsakyti Dievui savo prašymus, padėką, kas neduoda ramybės? (Mt 6,6.9-15; Mk 11, 24-25; Jok 5,13-16)

Kodėl reikia stengtis klausytis, suprasti ir gerbti kitus žmones? (Mt 25, 35-40.44-45; Ef 4, 25-32)

Ar visuomet privalau elgtis sąžiningai? (Lk 6, 30-31.36-38.45)

- Atnaujinti ir detalai išdėstyti mokymo turinio, pasiekimų sričių, pasiekimų raidos, kompetencijų ugdymo aprašymai ir jų tarpusavio sąsajos.
- Auginami ir stiprinami mokinių mąstymo gebėjimai, mokymosi pasiekimai, skiriant didesnę dėmesį mokinių dvasinių, socialinių, emocinių, psichologinių aspektų ugdymo stiprinimui.

Nauji Evangelikų reformatų tikybos dalyko bendrosios programos aspektai

Mokytojai palankiai įvertino:

- 5 pasiekimų sritis ir jų aprašymus;
- Biblijos naratyvą, kaip visas sritis vienijančią ašį;
- Pasiekimų raidos bei pasiekimų vertinimo aprašus;
- Daugiau dėmesio mokinio atradimams, iniciatyvumui, prasmės paieškai ir praktiniam dvasingumui.

Biblinis NARATYVAS

A. Šventojo
Rašto
pažinimas

B. Tikėjimo
turinio
pažinimas

C. Bažnyčia ir
liturgija

D. Biblinis
dvasingumas

E. Moralė ir
etika: žmogus
ir pasaulis

Gyvenimo
aktualijos

Asmeninė patirtis

Sąsajos su kitais
mokomaisiais dalykais

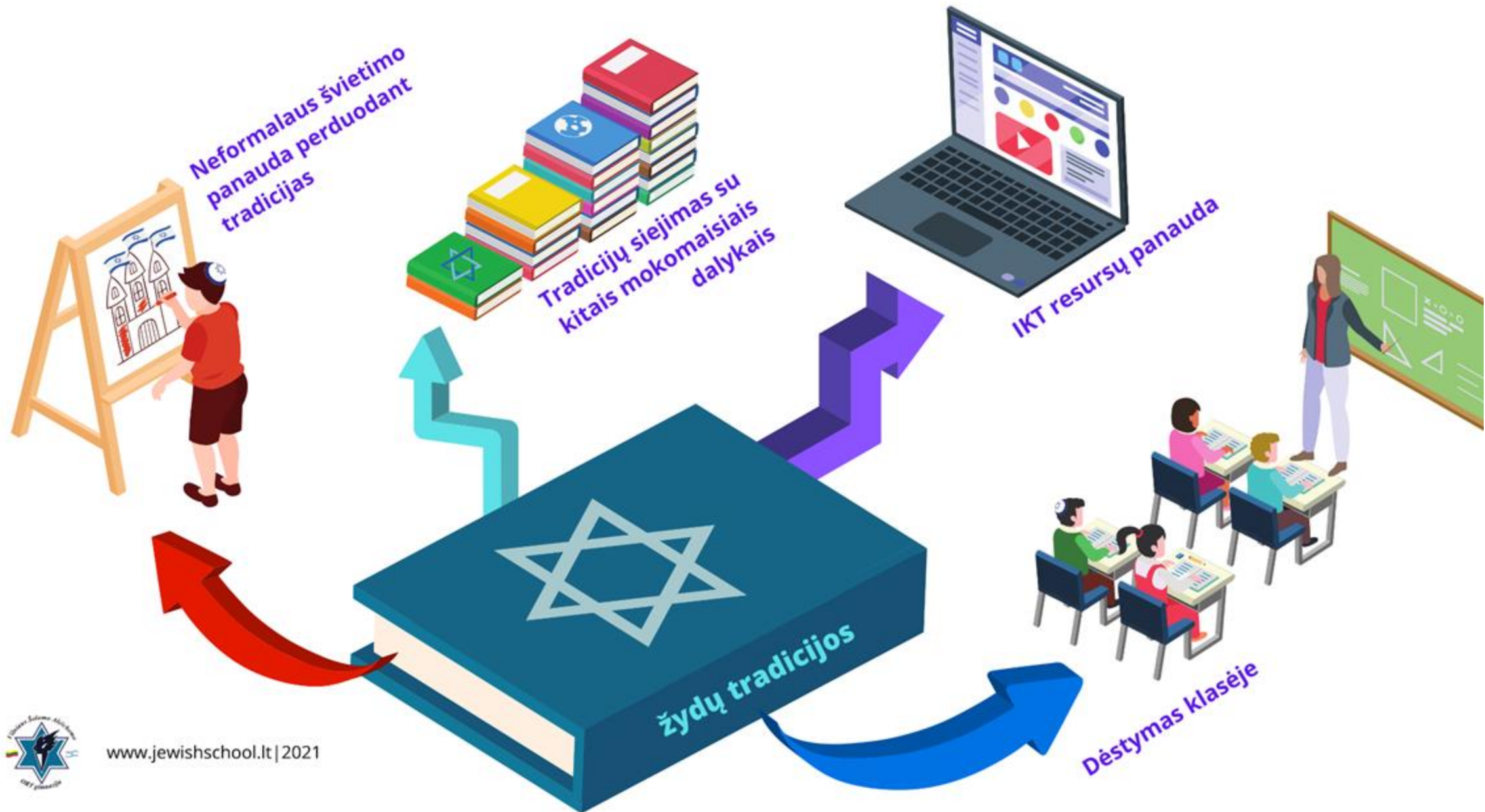
Pasakojimai padeda mums sisteminti ir įprasminti savo gyvenimo patirtis.

(Herbert Anderson, Edward Foley)

Judėjų tikyba – kas nauja?

Vietoje ankstesnės siauros orientacijos į religinio kalendoriaus šventes ir šventraščių tekstus —>

1. Platesnis istorinis kontekstas, paaiškinantis tiek šventraščių ar tradicijų raidą, tiek jų socialinę-kultūrinę reikšmę istorijos eigoje;
2. Išsamesnė informacija judaizmo visai nežinantiems mokiniams, susiejanti tradicinius mokymus ir šventes su šiuolaikiniu asmens ir visuomenės gyvenimu;
3. Pagrindinis akcentas – asmens etinis-moralinis augimas sąryšyje su kitais, bendradarbiavimas ir bendruomeniškumas.

Judėjų tikybos programos naujinimo bruožai

- A. Įvairių kompetencijų ugdymas siejamas su bendra etine „pasaulio taisymo“ (tikkun ha olam) orientacija jauno žmogaus gyvenime;
- B. Religiniai-kultūriniai elementai (šventraščiai, šventės, ritualai) nuosekliai siejami su praktiniais-moraliniais pavydžiais, dilemomis, praktikomis;
- C. Priklausomai nuo amžiaus pereinama nuo faktinių žinių ligi jų platesnio interpretavimo pagal *pilpul* metodą (atsakymų į probl. klausimus variantų svarstymo);
- D. Nuoseklesnis ir platesnis istorinio konteksto pateikimas pagal amžiaus grupes bei temas.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

1

דְּבַרִּי קִהְלֶת בֶּן־דָּוִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם:

1

of Koheleth son of David, king in Jerusalem.

קָהֹלֶת הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבָּל:

Utter futility! Utter futility! Utter futility! All is futile!

הכל-עמלו שינוי

makes be

WIS

Who is
person.
(Pirkei A

The quiz
and good

Wisdom
a mens
we enco

Do you have
out way: (or)

Karaimų tikyba - ypatybės

- Tradiciškai karaimų tikybos mokoma(si) kenesų mokyklose - džiaugiamės karaimų tikybos įtraukimu į Bendrąją ugdymo programą
- Tikimės, kad karaimų tikėjimas bus perduodamas jaunosioms kartoms ir neišnyks globaliame pasaulyje (programomis galės pasinaudoti ir Bendruomenė)
- Šiais laikais ir tikybos mokoma kitaip – į tai mėginama atsižvelgti
- Maža grupė, todėl paskirtis ne vien pedagoginė/ugdomoji, bet ir informacinė
- Skatintume kitų dalykų ir kitų konfesijų mokytojus žvilgtelėti ir į karaimų tikybos programą – tolerancijos, daugiakultūrinio išprusimo ugdymo vardan
- Pagal šią programą gali būti ugdomi ne vien karaimų tikybos vaikai

Karaimų tikybos bendrosios programos atnaujinimo ypatumai

- Kompetencijų ugdymas – ne tik kitos formuluotės, bet ir kitokie reikalavimai mokytojui/mokiniui
- Pasiekimų sritys bendros visoms konfesijoms – didesnė galimybė pažinti vieniems kitus
- Detalesnis visos programos aprašymas (kompetencijų raida ir turinys)
- Iš karto nurodomos galimos sąsajos su kitais mokymo dalykais
- Daugiau dėmesio socialaus atsakingumo šeimoje ir bendruomenėje aspektui

Klausimai, pasiūlymai.....

Nacionalinė švietimo agentūra
Ugdymo turinio departamentas
Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
Julija Sinicienė
Julija.Siniciene@nsa.smm.lt